

Р.В. Овіннікова

ФРЕЙМІНГ ЯК МЕХАНІЗМ КОНСТРУЮВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Стаття присвячена теоретичному осмисленню фреймінгу як механізму конструювання політичної реальності у публічному дискурсі. Розглянуто фреймінг як спосіб подання та смислового структурування політично значущої інформації, що визначає межі її інтерпретації ще до етапу індивідуального осмислення аудиторією. Проаналізовано окремі підходи до вивчення сутності фреймінгу. Узагальнено концепції Дж. Лакоффа, Р. Ентмана та І. Гоффмана, які дозволяють розглядати фрейми як когнітивні та комунікативні структури, що формують причинно-наслідкові пояснення, моральні оцінки та уявлення явища політичної дійсності. Фреймінг постає механізмом організації публічного дискурсу, що забезпечує конкуренцію інтерпретацій соціально значущих явищ і подій через їх представлення в межах певних інтерпретаційних рамок. Окреслено роль фреймінгу у формуванні політичного порядку денного, легітимації рішень і спрямуванні уваги аудиторії. У результаті аналізу сучасних емпіричних досліджень показано динамічність і багаторівневість фреймінгу та можливість його емпіричного вимірювання, а також окреслено рефреймінг як стратегічний інструмент політичної комунікації, що може як посилювати поляризацію, так і сприяти деескалації конфліктів та пошуку компромісів.

Ключові слова: політична комунікація, фреймінг, рефреймінг, публічний дискурс, політична реальність, когнітивні фрейми, політичний порядок денний, інтерпретація, політична увага.

Постановка проблеми. У сучасних умовах політичної комунікації зростає значення способів подання та структурування суспільно значущої інформації, через які політичні актори та медіа здійснюють відбір подій, акцентують окремі їхні аспекти та задають рамки публічного обговорення. Політичні повідомлення виконують не лише інформаційну, а й інтерпретаційну функцію, оскільки вони не просто повідомляють про факти, а структурують їх подання таким чином, що окремі елементи реальності набувають підвищеної помітності, тоді як інші залишаються на периферії уваги.

У цьому контексті фреймінг доцільно розглядати як одне з базових аналітичних понять у дослідженнях політичної комунікації, що дає змогу описати способи подання та смислового структурування політичної реальності у публічному дискурсі. Вивчення фреймінгу зосереджує увагу на тому, яким чином політично значущі явища репрезентуються через відбір інформації, розстановку акцентів та організацію повідомлення. Унаслідок цього формуються рамки публічного обговорення, які визначають, які аспекти реальності набувають статусу значущих, які причинно-наслідкові зв'язки стають домінантними, а які інтерпретації та варіанти дій постають як більш прийнятні. Аналітична цінність фреймінгу полягає у можливості досліджувати, як у процесі комунікації задаються смислові межі публічного дискурсу ще до моменту індивідуального осмислення інформації реципієнтами.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлена як науковими, так і практичними потребами. У науковому вимірі фреймінг є міждисциплінарним поняттям, що використовується у когнітивній лінгвістиці, соціології, медіадослідженнях і політичній науці для пояснення процесів конструювання публічних смислів. У практичному вимірі

аналіз фреймінгу є необхідним для розуміння механізмів формування політичного порядку денного, легітимації рішень, мобілізації підтримки або делегітимації дій опонентів. В умовах зростання політичної конкуренції, поляризації та інформаційної насиченості саме комунікативні рамки дедалі частіше визначають ефективність політичних меседжів.

У зв'язку з цим постає потреба у теоретичному осмисленні сутності фреймінгу як особливого способу подання суспільної реальності, а також у систематизації наукових підходів до його аналізу. Такий огляд дозволяє не лише уточнити зміст поняття фреймінгу, але й окреслити його значення для дослідження сучасних політичних комунікаційних процесів.

Метою статті є теоретичне узагальнення та систематизація наукових підходів до розуміння фреймінгу як способу подання та смислового структурування політичної реальності у публічному дискурсі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У дослідженнях політичної комунікації дедалі більшого значення набуває аналіз способів інтерпретації політичної інформації аудиторією. Одним із ключових концептуальних підходів, що дозволяє досліджувати ці процеси, є теорія фреймінгу. У її межах фреймінг розглядається як механізм структурування інформації, завдяки якому окремі аспекти подій або проблем набувають підвищеної значущості для аудиторії. У результаті саме фрейми визначають, які елементи політичної реальності стають помітними, як вони інтерпретуються та які моральні оцінки або варіанти дій здаються виправданими.

Так, ідеї американського лінгвіста Дж. Лакоффа про фрейми є одними з ключових у когнітивній лінгвістиці та політичній комунікації. Дж. Лакофф визначає фрейми як ментальні структури, які формують те, як ми бачимо світ, вони є частиною «когнітивного несвідомого» – структурами в мозку, до яких немає свідомого доступу. Те, що називають «здоровим глуздом», складається з несвідомих, автоматичних, невимувлених умовиводів, які впливають з несвідомих фреймів (Lakoff, 2004, с. XV). Тобто фрейми формують спосіб сприйняття інформації і організації знань про світ та визначають, що здається очевидним або важливим. За Дж. Лакоффом, мова активує фрейми, кожне слово вмикає пов'язану концептуальну структуру в мозку, тож навіть заперечення фрейму лише посилює його активацію (Lakoff, 2004, с. XV). Наприклад, науковець детально показує, чому вираз *tax relief* («податкова пільга») є політично зарядженим фреймом. Він підкреслює, що слово *relief* («полегшення») завжди передбачає наявність якоїсь неприємності, обтяження або страждання, від якого людину треба звільнити. Коли до нього додають слово *tax* («податки»), утворюється метафора, а саме податки виступають як «тягар», «біль» чи «страждання». Така мовна конструкція автоматично активує в мозку певну схему, де наявний страждаючий (платник податків), причина страждання (податки, і рішення уряду, якими вони запроваджуються), і є герой, який приносить полегшення, тобто зменшує податки (Lakoff, 2004, с. 3-4). Отже, наведений приклад із *tax relief* («податкова пільга») демонструє, що слова активують у свідомості людей певні фрейми, які формують сприйняття суспільних проблем. За твердженнями Дж. Лакоффа, ефективність політичної комунікації залежить не стільки від раціональної аргументації, а від конструювання таких фреймів, які б дозволили залучити несвідомі асоціативні структури, визначаючи, що для реципієнтів здається логічним, важливим і морально прийнятним.

Яскравим прикладом цього у українському електоральному дискурсі є передвиборча риторика навколо боротьби з корупцією. Передвиборна програма партії «Слуга Народу», наприклад, містить пункт про «знищення системної корупції» (Передвиборна програма партії «Слуга Народу», б.д.), така фраза активує у свідомості виборця певний фрейм. Корупція подається як зло, яке загрожує суспільству, бізнесу і державним інституціям, тобто ті, хто потерпає від корупції, постають у ролі жертв. Одночасно політична партія виступає як рятівник, який обіцяє «знищити» це зло. При цьому, саме слово «знищення»

формує уявлення про радикальні, безкомпромісні дії і створює образ вирішення проблеми не через пом'якшення, а через докорінне усунення загрози. Кожен елемент заходів, спрямованих на досягнення мети знищення системної корупції (переведення державних послуг в онлайн, перезавантаження прокуратури, забезпечення реальної незалежності антикорупційних органів, конфіскація майна корупціонерів, винагорода громадян за викриття корупції, позбавлення СБУ, ГПУ та Нацполіції непридатних функцій) підсилює цей фрейм. Передвиборною програмою партії передбачено конкретні дії, які «герой» здійснює, щоб захистити «жертв» і перемогти «ворогів», і кожен із цих пунктів сам по собі активує концептуальні образи страждання, несправедливості та полегшення, аналогічно тому, як у прикладі Дж. Лакоффа фраза *tax relief* («податкова пільга») актуалізує уявлення про податковий тягар і його зменшення. Таким чином, передвиборчий меседж створює у свідомості виборців історію боротьби добра зі злом, де суспільство страждає, політична партія діє як рятівник, а корупція постає як ворог. Навіть якщо опоненти намагаються критикувати такі заходи, вони змушені повторювати словосполучення «системна корупція», тим самим підсилюючи сам фрейм.

За концепцією американського політолога – теоретика медіа Р. Ентмана «фреймувати – означає виділити певні аспекти сприйнятої реальності та зробити їх більш помітними у тексті, яким здійснюється комунікація таким чином, щоб сприяти певному визначенню проблеми, причинній інтерпретації, моральній оцінці та/або рекомендації щодо вирішення описаного явища» (Entman, 1993, с. 52). Р. Ентман виокремив чотири функції фреймінгу: 1. Визначення проблеми (*problem definition*), де фрейм «формує» саму проблему у свідомості аудиторії; 2. Діагностика причин (*diagnosis of causes*) - фрейм пояснює, що стало причиною проблеми, які сили або фактори її створили, що дозволяє аудиторії зрозуміти «винуватця» або механізм проблеми; 3. Моральна оцінка (*moral evaluation*) - фрейм оцінює дії агентів або явищ, що беруть участь у проблемі, з точки зору моральних, етичних або культурних норм, тож аудиторія отримує підказку, що є «добре», а що «погано»; 4) Пропозиція рішень (*treatment recommendation*) - фрейм пропонує способи вирішення проблеми або рекомендації щодо дій і передбачає можливі наслідки цих рішень. При цьому один фрейм може виконувати одночасно кілька з цих функцій (Entman, 1993, с. 52). Фреймінг передбачає вибір того, що показати, а що приховати, які смислові зв'язки підсвітити, а які зробити невидимими. Коли політичний актор визначає, у чому полягає проблема, хто є її причиною, яку моральну оцінку слід застосувати і яке рішення виглядає логічним, він структурує саму реальність у свідомості аудиторії. Тому різні політичні актори можуть подавати одну й ту саму подію у принципово відмінних смислових рамках, створюючи різну картину причин, наслідків і моральних оцінок. Показовим є суспільний конфлікт інтерпретацій щодо незалежності антикорупційних органів у 2025 році. Та сама подія була вписана у конкуруючі фрейми, що змагалися за домінування у медійному просторі. Зокрема, фрейм «Закон № 12414 руйнує незалежність антикорупційних органів» - трактування, яке підкреслювали міжнародні ЗМІ та правозахисні організації (Human Rights Watch, 2025), українські медіа описували як спецоперацію зі знищення незалежності інституцій (Романюк, Мусаєва, Ткач, 2025) та фрейм «Закон № 12414 потрібен, щоб очистити антикорупційну систему від зовнішнього впливу» (Офіс Президента України, 2025; Guardian News & Media, 2025). У цьому сенсі фреймінг є ключовим інструментом боротьби за домінування у публічному просторі, адже факти набувають значення лише в межах певного фрейму. Політична комунікація передбачає здатність запропонувати таку інтерпретаційну рамку, яка видаватиметься аудиторії природною, очевидною і морально виправданою.

Р.Ентман зазначав, що фрейми виділяють певні елементи інформації про об'єкт комунікації, підвищуючи їхню важливість, що означає зробити інформацію більш помітною, значущою або запам'ятовуваною для аудиторії (Entman, 1993, с. 53). 3

означеного впливає важлива характеристика фреймінгу – спрямованість впливати на те, що саме аудиторія помітить, як інтерпретує й що запам'ятає. Підвищення важливості окремих елементів означає, що певні аспекти реальності стають у свідомості аудиторії більш доступними та когнітивно «привілейованими». Водночас, виділення одних характеристик автоматично відводить увагу від інших, що зумовлює вибіркове сприйняття та формує рамку інтерпретації подій.

Відповідно до підходу американського соціолога І. Гоффмана, фрейм розглядається як модель інтерпретації, що дає змогу визначити, що саме відбувається у конкретній ситуації (Goffman, 1974, с. 12). І. Гоффман виокремлює первинні фрейми (primary frameworks) – базові принципи організації досвіду, через які люди сприймають та інтерпретують події. Вони поділяються на природні (natural frameworks), які пояснюють події без участі намірів або контролю з боку розумної істоти, та соціальні (social frameworks), що інтерпретують події як результат людської активності, наміру чи агентності (Goffman, 1974, с. 21). Первинні фрейми задають структуру інтерпретації суспільної дійсності, визначаючи, що саме ми вважаємо подією. Коли члени спільноти послуговуються подібними фреймами, їхні інтерпретації стають узгодженими, що сприяє формуванню сталих моделей поведінки та спільних способів розуміння ситуацій. Відповідно, одна й та сама політична подія може інтерпретуватися по-різному залежно від соціокультурного та інституційного контексту. Наприклад, у суспільствах із довготривалими демократичними традиціями політичні протести часто розглядаються як легітимна форма громадянської участі, тоді як у суспільствах з централізованими або обмеженими політичними інститутами ті самі дії можуть інтерпретуватися як загроза державному ладу.

Узагальнюючи наведені теоретичні підходи, можна дійти висновку, що фреймінг у політичній комунікації виступає механізмом інтерпретаційного структурування політичної реальності. Підхід Дж. Лакоффа демонструє, що мовні формулювання активують у свідомості аудиторії певні когнітивні фрейми, які задають спосіб сприйняття політичних явищ і проблем. Концепція Р. Ентмана дозволяє розглядати фреймінг як процес виділення окремих аспектів реальності, що формує визначення проблеми, пояснення її причин, моральну оцінку та можливі способи її вирішення. Водночас підхід І. Гоффмана підкреслює, що фрейми функціонують як базові моделі інтерпретації соціального досвіду, через які учасники комунікації визначають значення подій. У контексті політичної комунікації це свідчить про те, що боротьба політичних акторів відбувається не лише на рівні фактів чи аргументів, а й на рівні інтерпретаційних рамок, у межах яких ці факти набувають смислу для аудиторії.

Теоретичні моделі Дж. Лакоффа, Р. Ентмана та І. Гоффмана формують концептуальну основу дослідження фреймінгу, розглядаючи його як механізм когнітивної та комунікативної організації соціально-політичної реальності. У межах цих підходів фрейми визначають відбір значущих аспектів подій, задають логіку причинно-наслідкових інтерпретацій та формують нормативні оцінки, через які аудиторія осмислює політичні процеси. Разом з тим, ці теоретичні концепції мають переважно аналітичний характер і не завжди пропонують чіткі інструменти для емпіричного вимірювання фреймів та оцінки їхнього впливу на сприйняття політичних повідомлень різними сегментами аудиторії.

Сучасні емпіричні дослідження фреймінгу спрямовані на подолання цих обмежень шляхом чіткої операціоналізації фреймів і аналізу механізмів їхнього впливу на політичну комунікацію. У таких роботах фреймінг розглядається як багаторівневий і динамічний процес, що поєднує семантичні характеристики повідомлень, когнітивну активацію ментальних схем, емоційні реакції аудиторії та комунікативні стратегії суб'єктів застосування фреймінгу. Це дозволяє емпірично досліджувати не лише те, які фрейми використовуються у політичному дискурсі, але й чому одні з них привертають політичну

увагу, формують порядок денний або сприяють деескалації конфліктів, тоді як інші залишаються малоефективними.

Зокрема, Ю. Отмахова, С. Ханехзар та Л. Фрерманн (2024) визначили, що процес фреймінгу охоплює три рівні: семантичний, який визначає типи аргументів і відносини між ними; когнітивний, що забезпечує активацію ментальних схем і асоціацій на основі знань і досвіду читача та комунікативний, який відбувається через передачу інформації так, щоб підкреслити певне визначення проблеми, причинну інтерпретацію або моральну оцінку (Otmakhova, Khanehzar, Frermann, 2024). Крім того, авторами запропоновано типологію медіафреймінгу: 1) фреймінг через виділення аспектів (emphasis framing) передбачає підкреслення певних аспектів проблеми, зменшуючи значущість або виключаючи інші, що дозволяє активувати різні когнітивні фрейми та змінювати сприйняття події чи явища; 2) фреймінг еквівалентності (equivalence framing), де подання тієї ж інформації у позитивному або негативному світлі, що активує когнітивні асоціації «виграш» чи «програш»; 3) фреймінг через вибір слів і маркування (framing by word choice and labeling) - використання конкретних термінів або модифікаторів для викликання певних асоціацій і оцінок; 4) наративний фреймінг (narrative framing) - структурування повідомлення через наративні схеми, ролі персонажів (герой, жертва, лиходій), сюжетні елементи і мораль, що дозволяє формувати цілісне сприйняття події.

Представлена типологія медіафреймінгу має важливе значення для політичної комунікації, оскільки вона слугує аналітичним інструментом, дозволяє систематизувати способи подачі інформації, що можуть впливати на сприйняття подій, оцінку рішень та формування громадської думки. Така теоретична рамка дозволяє дослідникам і політтехнологам ідентифікувати, які фрейми використовуються політичними акторами, як вони структурують проблему, викликають певні когнітивні асоціації та моральні оцінки в аудиторії, а також оцінювати потенційний вплив цих стратегій на формування громадської думки.

Дослідження Д. Шиффа присвячене тому, як громадськість, медіа та американські політики фреймують тему штучного інтелекту та чи здатні громадські фрейми впливати на політичний дискурс (Schiff, 2024). Автор досліджував, яким чином різні групи акторів подають проблему ШІ через такі фрейми, як економічний (інновації, зростання, конкурентоспроможність), етичний (ризики, дискримінація, приватність) та геополітичний (конкуренція з Китаєм, національна безпека). Центральним питанням роботи є те, чи може масове громадське обговорення ШІ у соціальних мережах передбачати або формувати уявлення про те, як і про що говорять американські законодавці. Д. Шифф проаналізував мільйони твітів, тисячі заяв конгресменів та тексти медіа, застосовуючи аналіз часових рядів, що дозволило простежити причинно-часові зв'язки між фреймами громадськості й політичним порядком денним.

Ключовим результатом дослідження Д. Шиффа є те, що громадськість дійсно може впливати на увагу політиків до теми ШІ, але цей вплив обмежений певними фреймами. Зокрема, увага політиків зростає тоді, коли зростає загальна кількість згадувань ШІ в суспільному дискурсі або коли громадськість говорить про ШІ в економічному та інноваційному контекстах. Натомість етичні та соціальні фрейми не мають помітного впливу, попри їхню активну присутність у суспільних обговореннях (Schiff, 2024).

Згадане дослідження демонструє, що фреймінг є важливим механізмом, який визначає політичну значущість суспільних питань. На матеріалі висловлювань щодо штучного інтелекту автор показує, що на політичну увагу впливає не стільки сама тема, скільки спосіб її подання. Зокрема, економічний фрейм, який акцентує інновації, зростання та конкурентоспроможність, виявляється значно більш релевантним для політичних акторів і стимулює посилення їхньої уваги. Натомість етичні та соціальні фрейми, що зосереджуються на ризиках, дискримінації чи загрозах приватності, не демонструють

порівняного впливу. Таким чином, дослідження підкреслює, що результативність фрейму визначається його відповідністю ключовим політичним інтересам і пріоритетам політичних акторів.

Результати емпіричного дослідження К. ван Вюрена-Веркерк, Н. Аартс, Я. ван дер Ступа продемонстрували, що фреймінг у екологічних конфліктах має інтерактивну, динамічну природу (van Vuuren-Verkerk, Aarts, van der Stoep, 2021). Так, фрейми формуються та змінюються у процесі взаємодії між учасниками, а не існують як статичні ментальні схеми. Важливу роль відіграє фреймінг проблеми (issue framing) (van Vuuren-Verkerk, Aarts, van der Stoep, 2021, с. 371), який визначає, які питання вважаються актуальними та як їх оцінюють сторони конфлікту. У випадку нідерландського конфлікту щодо викидів азоту ключовими фреймами проблеми були: цінування фермерів, скорочення поголів'я худоби та стан природи. Автори показують, що сторони фреймували власну ідентичність і характеристики опонентів. Фермери підкреслювали власну експертність, відповідальність і традиційний зв'язок із землею, тоді як політики презентували себе як чесних, відповідальних або співчутливих осіб. Автори відзначили, що дискурсивне використання емоцій є ключовим елементом фреймінгових процесів (van Vuuren-Verkerk, Aarts, van der Stoep, 2021, с. 378). Зокрема, емоційна виразність фермерів (гнів, відчай, гордість) часто підсилювала конфлікт, тоді як раціональна або емоційно врівноважена позиція політиків могла сприяти деескалації. Зокрема, узгодження емоційної інтенсивності між сторонами дозволяє зменшити конфліктний тон дебатів.

У свою чергу, процес рефреймінгу (reframing) дозволяє змінювати або переосмислювати вже встановлені фрейми. Прикладом є переформулювання фрейму «система зламана» у більш широкий фрейм, що переносить відповідальність на міжнародну систему виробництва та відкриває простір для компромісу (van Vuuren-Verkerk, Aarts, van der Stoep, 2021, с. 378-379). Такі дії демонструють, що фреймінг може як посилювати поляризацію, так і сприяти зближенню позицій.

Автори підкреслюють п'ять комбінацій фреймінгових дій, які сприяють конструктивному розвитку дебатів: 1) узгодження фрейму з фреймом опонента, враховуючи його побоювання; 2) використання фреймів ідентичностей для налагодження контакту; 3) узгодження емоційного стилю з опонентом; 4) позитивна характеристика іншої сторони; 5) створення ширших фреймів через рефреймінг (van Vuuren-Verkerk, Aarts, van der Stoep, 2021, с. 380). З цього випливає, що у політичній комунікації важливим є врахування фреймів опонента та використання стратегій, що сприяють встановленню спільного сенсового та емоційного простору, формування позитивного образу учасників дискусії та можливість розширювати наративи через рефреймінг, що підвищує шанси на досягнення консенсусу або принаймні зменшує рівень конфронтації.

Представлене дослідження демонструє, що фреймінг у політичній комунікації є динамічним і багаторівневим процесом, який поєднує формування проблемних наративів, роботу з ідентичністю та емоційним контекстом, а також взаємодію з фреймами опонентів. Усвідомлене використання цих стратегій дозволяє політичним акторам зменшувати конфліктність дебатів і створювати можливості для компромісу.

С. Кауфман, М. Елліотт і Д. Шмуелі (2003) визначають рефреймінг як цілеспрямоване управління фреймами в процесах примирення, переговорів або спільного розв'язання проблем, що призводить до змін як самих фреймів, так і їхнього впливу на динаміку конфлікту (Kaufman, Elliott & Shmueli, 2003). Основна мета рефреймінгу полягає в: 1) уточненні або оновленні сприйняття проблеми, щоб сприяти продуктивнішому обміну інформацією та врахуванню нових ідей, а також розширити рамку дискусії й дослідити ще не випробувані шляхи дії чи рішення; 2) загостренні розуміння власних інтересів і способів дії, що дозволяє ефективніше управляти конфліктом і переглядати взаємовідносини між зацікавленими сторонами; 3) виявленні тем, які сторони сприймають по-різному, навіть

якщо основи цих відмінностей зрозумілі, що відкриває можливості для компромісів; 4) визначенні непереборних відмінностей, щоб оцінити потенціал зменшення конфлікту та знайти шляхи врахування цих відмінностей у процесі переговорів (Kaufman, Elliott & Shmueli, 2003). Таким чином, рефреймінг базується на розумінні сторонами власних і чужих фреймів і створює умови для більш ефективного управління або вирішення конфліктів.

У межах дослідження, проведеного К. К. Е. Б. Б. Нільсен, П. Кешем, Й. Далхейзенем та Н. Тромп (2025), рефреймінг визначено ключовим для мінімізації ризику неясних і неточних припущень при роботі з комплексними, відкритими проблемами – ситуаціями, в яких не існує однозначного визначення проблеми чи рішення. Якщо фрейми операційно визначено як рамки сприйняття проблем, рішень або обох одночасно, то рефреймінг – як процес зміни цієї рамки сприйняття (Nielsen, Cash, Daalhuizen, Tromp, 2025, с. 5). Авторами виокремлено, що рефреймінг має дві складові – структуру (послідовність дій, що формують процес) і зміст (якісні запитання чи умови, що змушують мислити інакше) (Nielsen, Cash, Daalhuizen, Tromp, 2025, с. 20).

У контексті політичної комунікації рефреймінг слід розглядати як стратегічний інструмент формування свідомості аудиторії, який дозволяє змінювати рамки сприйняття проблем і рішень, підвищуючи ефективність комунікації та зменшуючи ризик поверхневих або неточних трактувань. Наприклад, економічну кризу можна подати через фрейм «зовнішній шок», що акцентує на необхідності державної підтримки бізнесу, або через фрейм «наслідок внутрішніх політичних рішень», що підкреслює відповідальність уряду. Оскільки рефреймінг включає структурні та змістові елементи, то структура передбачає послідовне формування повідомлення, а зміст – використання якісних запитань і акцентів, які змушують аудиторію переосмислити проблему (наприклад, «Які цінності стоять за цим рішенням?» або «Хто постраждає найбільше?»). Таким чином, рефреймінг стає інструментом адаптивної політичної комунікації, дозволяючи політичним акторам гнучко реагувати на суспільні настрої та ефективно впливати на громадське сприйняття складних питань.

У статті М. Балконі, А. Даффіна і Л. Анджіолетті (2025) наведено результати дослідження впливу рефреймінгу на процес прийняття рішень та впевненість у власних виборах у складних ситуаціях. Результати експерименту показали, що рефреймінг суттєво змінює оцінку власного рішення, знижуючи впевненість учасників після першого представлення нового фрейму (Balconi, Daffinà & Angioletti, 2025). Перше зіткнення з результатом рефреймінгу також підвищує когнітивне навантаження, що проявляється у збільшенні часу реакції (Balconi, Daffinà & Angioletti, 2025, с. 8). Дослідження також підкреслює роль індивідуальних стилів прийняття рішень у формуванні реакції на рефреймінг (Balconi, Daffinà & Angioletti, 2025, с. 9).

Результати дослідження М. Балконі, А. Даффіна і Л. Анджіолетті (2025) демонструють, що зміна фрейму може впливати на суб'єктивну впевненість та когнітивне навантаження учасників у ситуаціях складного вибору. Хоча ці дані не дозволяють робити прямих висновків щодо ефективності політичних повідомлень, вони окреслюють низку психологічних механізмів, які можуть бути релевантними для аналізу політичної комунікації. Зокрема, спостережуване зменшення впевненості після першого представлення альтернативної інтерпретації події та збільшення часу реакції вказують, що процеси переоцінки власного рішення під впливом нової рамки супроводжуються додатковими когнітивними витратами. Встановлена авторами роль індивідуальних стилів прийняття рішень вказує на потенційну варіативність реакцій на альтернативні інтерпретації подій у різних категорій громадян.

Висновки. Таким чином, встановлено, що фреймінг є важливим механізмом конструювання політичної реальності у публічному дискурсі, а не лише допоміжним

риторичним прийомом або інструментом маніпулятивного впливу. Він визначає смислові межі інтерпретації подій ще на етапі подання інформації, задаючи, які аспекти реальності стають помітними, значущими та когнітивно доступними для аудиторії.

Узагальнення теоретичних підходів Дж. Лакоффа, Р. Ентмана та І. Гоффмана дозволяє констатувати, що фреймінг має когнітивну природу, поєднуючи ментальні структури, мовну активацію фреймів і соціально зумовлені моделі інтерпретації досвіду. Фрейми функціонують як стійкі схеми сприйняття, що визначають логіку причинно-наслідкових пояснень, моральних оцінок і уявлень про можливі дії.

Разом з тим, оскільки політична комунікація не є нейтральною передачею фактів, будь-яке повідомлення передбачає відбір, акцентування та організацію інформації, то політичні актори можуть репрезентувати одну й ту саму подію у принципово відмінних фреймах, формуючи конкуруючі інтерпретації проблем, причин і відповідальності.

Аналіз підходу Р. Ентмана демонструє, що фреймінг виконує структурну функцію у політичному дискурсі, поєднуючи визначення проблеми, інтерпретацію причин, моральну оцінку та рекомендації щодо дій. Саме ця багатофункціональність робить фреймінг ефективним інструментом формування політичного порядку денного та легітимації політичних рішень.

Сучасні емпіричні дослідження засвідчують, що фреймінг є динамічним, багаторівневим і вимірюваним явищем, який охоплює семантичний, когнітивний та комунікативний рівні. Це дозволяє переходити від суто теоретичних моделей до операціоналізації фреймів у кількісних і якісних дослідженнях політичної комунікації.

Практичне застосування фреймінгу можливе на різних етапах процесу прийняття політичних рішень. Зокрема, йдеться про конструювання смислових рамок визначення порядку денного, окреслення альтернатив вирішення суспільно значущих проблем, формування готовності аудиторії до сприйняття управлінських рішень, прогнозування реакції громадськості та керування нею, а також легітимацію ухвалених політичних рішень.

Наведені результати досліджень впливу фреймів на політичну увагу та громадське сприйняття демонструють, що застосування фреймів не є однаково результативним. Їхня ефективність визначається відповідністю домінантним політичним інтересам, інституційним пріоритетам та емоційно-когнітивним очікуванням аудиторії.

Рефреймінг у цьому контексті постає як стратегічний інструмент політичної комунікації, здатний як посилювати поляризацію, так і створювати умови для деескалації конфліктів та пошуку компромісів. Усвідомлене управління фреймами розширює можливості конструктивного публічного діалогу й підвищує адаптивність політичної комунікації в умовах сучасної інформаційної насиченості та конкуренції смислів.

Бібліографічний список:

- Офіс Президента України, 2025. Антикорупційна інфраструктура працюватиме тільки без російського впливу – її потрібно очистити від цього: звернення Президента. [online]. Available at: <https://www.president.gov.ua/en/news/antikorupcijna-infrastruktura-pracyuvatime-tilki-bez-rosijsk-99117> (accessed 12 December 2025).
- Романюк, Р., Мусаєва, С. та Ткач, М., 2025. «І за нами прийдуть». Хто і як реалізовував спецоперацію зі знищення незалежності НАБУ і САП. *Українська правда*. [online]. Available at: <https://www.pravda.com.ua/articles/2025/07/30/7524042/> (accessed 12 December 2025).
- Слуга Народу, n.d. Передвиборна програма партії «Слуга Народу». [online]. Available at: <https://sluga-narodu.com/program/> (accessed 12 December 2025).
- Balconi, M., Daffinà, A. and Angioletti, L., 2025. How reframing affects confidence in complex decisions: evidence from behavioral measures and decisional styles. *Brain Sciences*, 15(3), p.244. DOI:10.3390/brainsci15030244.

- Entman, R.M., 1993. Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), pp.51–58.
- Goffman, E., 1974. *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. New York: Harper & Row.
- Guardian News & Media, 2025. Zelenskyy defends bill stripping anti-corruption bodies' independence amid protests. [online]. Available at: <https://www.theguardian.com/world/2025/jul/22/zelenskyy-approves-bill-weakening-anti-corruption-bodies-despite-big-protests> (accessed 12 December 2025).
- Human Rights Watch, 2025. Ukraine: New law undercuts independence of anti-corruption bodies. Repeal legislative amendments that undermine rule of law. [online]. Available at: <https://www.hrw.org/news/2025/07/24/ukraine-new-law-undercuts-independence-of-anti-corruption-bodies> (accessed 12 December 2025).
- Kaufman, S., Elliott, M. and Shmueli, D., 2003. Frames, framing and reframing. [online]. Available at: https://www.researchgate.net/publication/259558652_Frames_Framing_and_Reframing (accessed 12 December 2025).
- Lakoff, G., 2004. *Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate*. White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing.
- Nielsen, C.K.E.B.B., Cash, P., Daalhuizen, J. and Tromp, N., 2025. Evaluating reframing in behavioural design. *Journal of Engineering Design*, 25(4), p.20.
- Otmakhova, Y., Khanehzar, S. and Frermann, L., 2024. Media framing: A typology and survey of computational approaches across disciplines. In: *Proceedings of the 62nd Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL 2024)*. [online]. Available at: <https://aclanthology.org/2024.acl-long.822/> (accessed 12 December 2025).
- Schiff, D.S., 2024. Framing contestation and public influence on policymakers: Evidence from US artificial intelligence policy discourse. *Policy and Society*, 43(3), pp.255–288. DOI:10.1093/polsoc/puae007.
- van Vuuren-Verkerk, K., Aarts, N. and van der Stoep, J., 2021. Meaning-making on the ground: an empirical study on interactional framing in environmental conflicts. *Journal of Communication Management*, 25(4), pp.368–384. DOI:10.1108/JCOM-11-2020-0149.

References:

- Balconi, M., Daffinà, A. and Angioletti, L., 2025. How reframing affects confidence in complex decisions: evidence from behavioral measures and decisional styles. *Brain Sciences*, 15(3), p.244. DOI:10.3390/brainsci15030244.
- Entman, R.M., 1993. Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), pp.51–58.
- Goffman, E., 1974. *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. New York: Harper & Row.
- Guardian News & Media, 2025. Zelenskyy defends bill stripping anti-corruption bodies' independence amid protests. [online]. Available at: <https://www.theguardian.com/world/2025/jul/22/zelenskyy-approves-bill-weakening-anti-corruption-bodies-despite-big-protests> (accessed 12 December 2025).
- Human Rights Watch, 2025. Ukraine: New law undercuts independence of anti-corruption bodies. Repeal legislative amendments that undermine rule of law. [online]. Available at: <https://www.hrw.org/news/2025/07/24/ukraine-new-law-undercuts-independence-of-anti-corruption-bodies> (accessed 12 December 2025).
- Kaufman, S., Elliott, M. and Shmueli, D., 2003. Frames, framing and reframing. [online]. Available at: https://www.researchgate.net/publication/259558652_Frames_Framing_and_Reframing

- (accessed 12 December 2025).
- Lakoff, G., 2004. *Don't think of an elephant! Know your values and frame the debate*. White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing.
- Nielsen, C.K.E.B.B., Cash, P., Daalhuizen, J. and Tromp, N., 2025. Evaluating reframing in behavioural design. *Journal of Engineering Design*, 25(4), p.20.
- Ofis Prezydenta Ukrainy, 2025. Antykorupciina infrastruktura pratsiuvatyte tilky bez rosiiskoho vplyvu – yii potribno ochystyty vid tsoho: zvernennia Prezydenta [Anti-corruption infrastructure will function only without Russian influence – it must be cleared of it: Presidential address]. [online]. Available at: <https://www.president.gov.ua/en/news/antikorupciina-infrastruktura-pracyuvatyte-tilki-bez-rosijsk-99117> (accessed 12 December 2025) (in Ukrainian).
- Otmakhova, Y., Khanezhzar, S. and Frermann, L., 2024. Media framing: A typology and survey of computational approaches across disciplines. In: *Proceedings of the 62nd Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL 2024)*. [online]. Available at: <https://aclanthology.org/2024.acl-long.822/> (accessed 12 December 2025).
- Romaniuk, R., Musaieva, S. and Tkach, M., 2025. I za namy pryidut. Khto i yak realizovuvav spetsoperatsiiu zi znyshchennia nezalezhnosti NABU i SAP [“They will come for us too.” Who and how carried out the special operation to destroy the independence of NABU and SAP]. *Ukrainska Pravda*. [online]. Available at: <https://www.pravda.com.ua/articles/2025/07/30/7524042/> (accessed 12 December 2025) (in Ukrainian).
- Schiff, D.S., 2024. Framing contestation and public influence on policymakers: Evidence from US artificial intelligence policy discourse. *Policy and Society*, 43(3), pp.255–288. DOI:10.1093/polsoc/puae007.
- Sluga Narodu, n.d. Peredvyborna prohrama partii “Sluga Narodu” [Election program of the Servant of the People party]. [online]. Available at: <https://sluga-narodu.com/program/> (accessed 12 December 2025) (in Ukrainian).
- van Vuuren-Verkerk, K., Aarts, N. and van der Stoep, J., 2021. Meaning-making on the ground: an empirical study on interactional framing in environmental conflicts. *Journal of Communication Management*, 25(4), pp.368–384. DOI:10.1108/JCOM-11-2020-0149.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2026

Стаття прийнята до друку 20.04.2026 р.

Ovinnikova R.V.

FRAMING AS A MECHANISM FOR CONSTRUCTING POLITICAL REALITY

The article provides a theoretical interpretation of framing as a mechanism for constructing political reality in public discourse. The relevance of this research is determined by the growing importance of communicative strategies in contemporary political interaction, where not only facts or events themselves but also the ways in which they are presented and interpreted play a crucial role. In conditions of information saturation and intensifying political competition, interpretative frameworks increasingly shape the formation of the political agenda, the legitimization of political decisions, and public perceptions of socially significant issues.

The aim of the article is to provide a theoretical generalization and systematization of scholarly approaches to understanding framing as a means of presenting and meaningfully structuring political reality in public discourse.

The methodological basis of the study is grounded in interdisciplinary approaches from political communication, cognitive linguistics, and sociology. The research applies methods of theoretical analysis, comparison, and synthesis of scholarly concepts, as well as a review of

contemporary empirical studies on framing.

The article examines the key theoretical approaches to the analysis of framing developed within cognitive linguistics, sociology, and media studies. The synthesis of these perspectives allows frames to be understood as cognitive and communicative structures that determine the selection and salience of information, shape causal interpretations, moral evaluations, and perceptions of possible solutions to political problems. It is demonstrated that framing performs a structural function in political discourse by integrating problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and recommendations for action.

The analysis of recent empirical research shows that framing is a dynamic and multi-level process encompassing semantic, cognitive, and communicative dimensions of political communication. The article reviews a typology of media framing that includes emphasis framing, equivalence framing, framing through word choice and labeling, and narrative framing. Particular attention is devoted to reframing as a strategic instrument of political communication that involves changing interpretative frameworks through which political issues are presented. Reframing can contribute either to the intensification of political polarization or to the de-escalation of conflicts in public discourse.

The scientific novelty of the study lies in the systematization of theoretical and empirical approaches to framing as a mechanism for the interpretative structuring of political reality. The article concludes that political struggle unfolds not only at the level of facts and arguments but also at the level of interpretative frameworks within which these facts acquire meaning for the audience.

Keywords: *political communication, framing, reframing, public discourse, political reality, cognitive frames, political agenda, interpretation, political attention.*